

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

17 septembrie 2020*

„Recurs – Drept instituțional – Membru al Parlamentului European – Protocolul privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene – Articolul 8 – Imunitate parlamentară – Activitate fără legătură cu funcțiile parlamentare – Publicare pe contul Twitter al deputatului – Articolul 9 – Inviolabilitate parlamentară – Întindere – Decizie de ridicare a imunității parlamentare”

În cauza C-12/19 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 7 ianuarie 2019,

Mylène Troszczynski, cu domiciliul în Noyon (Franța), reprezentată de F. Wagner, avocat,

recurentă,

cealaltă parte din procedură fiind:

Parlamentul European, reprezentat de S. Alonso de León și C. Burgos, în calitate de agenți,

pârât în primă instanță,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul M. Vilaras, președinte de cameră, domnii S. Rodin și D. Šváby, doamna K. Jürimäe și domnul N. Piçarra (raportor), judecători,

avocat general: domnul P. Pikamäe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 2 aprilie 2020,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: franceza.

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, recurenta solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 8 noiembrie 2018, Troszczynski/Parlamentul European (T-550/17, nepublicată, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2018:754), prin care acesta i-a respins acțiunea având ca obiect anularea deciziei Parlamentului European din 14 iunie 2017 de ridicare a imunității sale parlamentare (denumită în continuare „decizia în litigiu”).

Cadrul juridic

- 2 Articolul 8 din Protocolul nr. 7 privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene, anexat la Tratatul UE și FUE (JO 2016, C 202, p. 266, denumit în continuare „protocolul”), prevede:

„Membrii Parlamentului European nu pot fi cercetați, reținuți sau urmăriți datorită opiniilor sau voturilor exprimate în cadrul exercitării funcțiilor lor.”

- 3 Articolul 9 din protocol prevede:

„Pe durata sesiunilor Parlamentului European, membrii acestuia beneficiază:

- (a) pe teritoriul național, de imunitățile recunoscute membrilor parlamentului propriei țări;
- (b) pe teritoriul oricărui alt stat membru, de exceptare privind orice măsură de detenție sau urmărire penală.

Imunitatea este valabilă inclusiv pe perioada deplasării la locul reuniunii Parlamentului European, cât și la întoarcere.

Imunitatea nu poate fi invocată în caz de flagrant delict și nici nu poate constitui o piedică pentru Parlamentul European de a ridica imunitatea unuia dintre membri.”

- 4 Articolul 5 din Regulamentul de procedură al Parlamentului European (Legislatura a 8-a – ianuarie 2017), intitulat „Privilegii și imunități”, prevede la alineatul (2) a doua teză:

„Imunitatea parlamentară nu este un privilegiu personal al deputaților, ci o garanție pentru independența Parlamentului în ansamblu și a membrilor săi.”

Istoricul litigiului

- 5 Istoricul litigiului figurează la punctele 1-10 din hotărârea atacată și poate, în scopul prezentei proceduri, să fie rezumat după cum urmează.
- 6 Recurenta a fost aleasă deputată în Parlamentul European cu ocazia alegerilor pentru legislatura a 8-a, care au avut loc între 22 și 25 mai 2014.
- 7 La 23 septembrie 2015, a fost publicată pe contul recurentei din rețeaua socială Twitter o fotografie în care figura un grup de femei care purtau o îmbrăcăminte care le disimula totalitatea feței, cu excepția ochilor, și care păreau să aștepte în fața unei case de alocații familiale (CAF). Fotografia era însoțită de următorul comentariu: „CAF la Rosny-sous-Bois, 9 decembrie 2014. Se presupune că purtarea vălului integral este interzisă prin lege [...]” (denumit în continuare „tweetul în litigiu”).

- 8 În urma unei plângeri depuse la 27 noiembrie 2015 de directorul general al CAF din Seine-Saint-Denis (Franța) pentru defăimare publică a unei administrații publice, procurorul din cadrul Parchetului Bobigny (Franța) a deschis, la 19 ianuarie 2016, o anchetă judiciară pentru instigare „la ură sau la violență în privința unei persoane sau a unui grup de persoane pentru motive legate de originea ori apartenența sau neapartenența lor la o etnie, la o națiune, la o rasă sau la o anumită religie” și pentru defăimare publică.
- 9 Recurenta a fost convocată de un judecător de instrucție în vederea primei înfățișări la 20 septembrie 2016. Recurenta a opus imunitatea sa parlamentară la această convocare.
- 10 Prin cererea din 23 septembrie 2016, judecătorul de instrucție al tribunal de grande instance de Bobigny (Tribunalul de Mare Instanță din Bobigny, Franța) a solicitat sesizarea Parlamentului cu o cerere de ridicare a imunității menționate.
- 11 La 1 decembrie 2016, ministrul francez al justiției a transmis această cerere președintelui Parlamentului.
- 12 Recurenta a fost audiată de Comisia pentru afaceri juridice a Parlamentului la 11 aprilie 2017.
- 13 La 14 iunie 2017, Parlamentul a adoptat decizia în litigiu.
- 14 Prin ordonanța din 26 aprilie 2018, vicepreședintele însărcinat cu cercetarea judecătorească al tribunal de grande instance de Bobigny (Tribunalul de Mare Instanță din Bobigny) a trimis-o pe recurentă în fața tribunal correctionnel (Tribunalul Corecțional, Franța).

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 15 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 12 august 2017, recurenta a formulat o acțiune având ca obiect anularea deciziei în litigiu, precum și repararea prejudiciului moral pretins cauzat de aceasta.
- 16 În susținerea concluziilor sale, recurenta a invocat patru motive: primul, întemeiat pe încălcarea articolului 8 din protocol, al doilea, pe încălcarea articolului 9 din protocol, al treilea, pe încălcarea obligației de motivare, precum și a principiului egalității de tratament și a principiului bunei administrări, iar al patrulea, pe încălcarea dreptului la apărare, precum și pe o excepție de nelegalitate a articolului 9 alineatul (9) și a articolului 150 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Parlamentului.
- 17 Tribunalul a examinat primul și al doilea motiv împreună, amintind, cu titlu introductiv, la punctul 34 din hotărârea atacată, că, dacă Parlamentul, sesizat cu o cerere de ridicare a imunității parlamentare, ajunge la concluzia că faptele aflate la originea acestei cereri nu intră sub incidența articolului 8 din protocol, îi revine sarcina să verifice dacă deputatul vizat beneficiază de imunitatea prevăzută la articolul 9 din protocol pentru aceste fapte și, dacă aceasta este situația, să decidă dacă este necesar sau nu să ridice această imunitate.
- 18 În continuare, Tribunalul a divizat argumentația dezvoltată de recurentă în susținerea acestor două motive în cinci aspecte: primul, întemeiat pe faptul că articolul 26 din Constituția franceză s-ar aplica tweetului în litigiu, al doilea, pe faptul că acesta ar constitui o opinie exprimată în cadrul exercitării funcțiilor parlamentare ale recurente, în sensul articolului 8 din protocol, al treilea, pe încălcarea dreptului fundamental la libertatea de exprimare, pe care Parlamentul ar fi săvârșit-o prin ridicarea în mod nejustificat a imunității parlamentare a recurente, al patrulea, pe faptul că recurenta nu ar fi autoarea tweetului în litigiu și, al cincilea, pe o atingere adusă independenței recurente, precum și celei a Parlamentului.

- 19 Tribunalul a respins primul aspect ca inoperant. Acesta a constatat, la punctul 41 din hotărârea atacată, că motivul pentru care Parlamentul a considerat că recurenta nu putea beneficia de articolul 26 din Constituția franceză nu ținea de faptul că declarația în litigiu a fost făcută pe Twitter, ci de faptul că tweetul în litigiu nu putea fi calificat drept opinie sau vot exprimat în cadrul exercitării funcțiilor parlamentare ale recurentei în sensul articolului 8 din protocol.
- 20 Al doilea aspect a fost respins ca nefondat. Tribunalul a constatat în esență, la punctul 53 din hotărârea atacată, că tweetul în litigiu avea ca obiect deplângerea nerespectării unei legi franceze prin care se interzice disimularea feței în spațiul public în legătură cu un eveniment precis despre care se presupune că se desfășura în fața unui organism însărcinat cu o misiune de serviciu public pe teritoriul francez și nu putea fi asimilat unei luări de poziție mai generale cu privire la subiecte de actualitate curentă sau tratate de Parlament. Tribunalul a dedus din aceasta, la punctul 54 din hotărârea atacată, că nu exista o legătură directă care să se impună cu evidență între tweetul în litigiu și funcțiile parlamentare ale recurente și că, prin urmare, Parlamentul nu a săvârșit o eroare vădită de apreciere atunci când a considerat că acuzațiile reținute împotriva recurente nu priveau opinii sau voturi exprimate în cadrul exercitării funcțiilor sale parlamentare, în sensul articolului 8 din protocol.
- 21 Al treilea aspect a fost de asemenea respins ca nefondat. Deși Tribunalul a amintit, la punctul 58 din hotărârea atacată, că articolul 8 din protocol este strâns legat de protecția libertății de exprimare, el a considerat totuși, la punctul 59 din această hotărâre, că faptele reproșate recurente nu intrau sub incidența articolului menționat și, prin urmare, că Parlamentul nu a încălcat această libertate.
- 22 Tribunalul a respins al patrulea aspect ca inoperant. Acesta a statuat, la punctele 61 și 62 din hotărârea atacată, pe de o parte, că aspectul privind îndeplinirea condițiilor necesare pentru ridicarea imunității la momentul la care se formulează cererea este distinct de cel care constă în a stabili dacă faptele reproșate deputatului în cauză sunt dovedite și, pe de altă parte, că nu este de competența Parlamentului să se pronunțe cu privire la imputabilitatea unor asemenea fapte.
- 23 În sfârșit, al cincilea aspect a fost respins ca nefondat. La punctele 66 și 67 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat că, din moment ce articolul 9 din protocol autorizează Parlamentul să ridice imunitatea de care beneficiază deputații, nu se poate reproșa acestei instituții că a considerat oportun, având în vedere împrejurările speței și în urma cererii transmise de ministrul francez al justiției, să ridice imunitatea recurente pentru a permite autorităților judiciare franceze să continue cercetarea judecătorească pe care au inițiat-o.
- 24 În ceea ce privește al treilea motiv, al cărui prim aspect este întemeiat pe încălcarea obligației de motivare, precum și a principiului egalității de tratament, iar al doilea, pe încălcarea principiului bunei administrări, Tribunalul l-a respins în întregime la punctul 102 din hotărârea atacată.
- 25 În ceea ce privește primul aspect al acestui motiv, prin care recurenta susținea că Parlamentul a tratat-o diferit față de deputații care se aflau în situații comparabile fără să fi justificat în mod suficient acest lucru, Tribunalul a precizat cu titlu introductiv, la punctul 76 din hotărârea atacată, că documentul Comisiei pentru afaceri juridice și piața internă a Parlamentului din 6 iunie 2003, intitulat „Comunicare către membri nr. 11/2003”, și având ca obiect: „Ridicarea imunității în conformitate cu articolul [9] din Protocolul privind privilegiile și imunitățile. Principii stabilite pe baza cauzelor referitoare la exprimarea opiniilor” (denumită în continuare „Comunicarea nr. 11/2003”), invocată de recurentă în susținerea acestui prim aspect, nu este un act al Parlamentului, în sensul articolului 288 TFUE, și nu are efect obligatoriu. Tribunalul a arătat în continuare, la punctele 80 și 81 din hotărârea atacată, pe de o parte, că, în măsura în care recurenta nu a precizat nici actele sau afirmațiile care erau reproșate deputaților desemnați de ea ca beneficiari ai aplicării acestei comunicări, nici împrejurările în care s-ar fi desfășurat faptele în cauză, ea nu a dovedit că situația acestor deputați era comparabilă cu a sa. Pe de altă parte, din moment ce, în speță, nu exista o legătură directă între tweetul în litigiu și

funcțiile parlamentare ale recurenței, aceasta nu a dovedit că Parlamentul ar fi derogat de la principiul enunțat de comunicarea menționată, potrivit căruia, dacă actele de care este acuzat deputatul intră în cadrul activității sale politice sau sunt direct legate de aceasta, imunitatea nu este ridicată.

- 26 În ceea ce privește al doilea aspect al aceluiași motiv, Tribunalul a arătat, la punctele 88 și 99 din hotărârea atacată, că recurenta nu a furnizat niciun element concret, în afara diferenței de ideologie politică, de natură să demonstreze că guvernul francez, în special ministrul său al justiției, era implicat în persecutarea Front national, dintre ai cărui reprezentanți face parte aceasta, nici că apartenența sa la acest partid ar fi fost cea care ar fi declanșat exclusiv sau chiar în parte deschiderea unei cercetări penale. Tribunalul a constatat de asemenea, la punctul 94 din hotărârea atacată, că niciun element nu permitea să se considere că cererea de ridicare a imunității parlamentare a recurenței a intervenit în cadrul unei proceduri judiciare care s-ar fi desfășurat în mod anormal, în special în materie de termene. În sfârșit, Tribunalul a apreciat, la punctul 96 din hotărârea atacată, că niciunul dintre elementele invocate de recurentă în acest context, și anume că tweetul în litigiu a fost redactat de asistentul său, că l-a șters de îndată ce a avut cunoștință de acesta și că, în caz de condamnare, risca să i se aplice, cu titlu de pedeapsă accesorie, ineligibilitatea, precum și pierderea mandatului său de deputată europeană și a ansamblului mandatelor sale electivă, nu se număra printre împrejurările pe care Parlamentul trebuia să le ia în considerare pentru a stabili dacă erau îndeplinite în speță condițiile unei ridicări a imunității parlamentare în temeiul articolului 9 din protocol.
- 27 Cu titlu suplimentar, Tribunalul a constatat, la punctul 101 din hotărârea atacată, că ordonanța de trimitere în fața tribunal correctionnel (Tribunalul Corecțional), menționată la punctul 14 din prezenta hotărâre, era ulterioară deciziei în litigiu și urmărea să contrazică argumentația recurenței referitoare la existența unui *fumus persecutionis* din partea autorităților judiciare franceze. Tribunalul a subliniat în acest context că, potrivit ordonanței menționate, împrejurarea, printre altele, că recurenta nu este autoarea tweetului în litigiu nu se opune urmării acesteia în temeiul loi du 29 juillet 1881 sur la liberté de la presse (Legea din 29 iulie 1881 privind libertatea presei, JORF din 30 iulie 1881, p. 4201), în versiunea aplicabilă (denumită în continuare „Legea din 29 iulie 1881”).

Concluziile părților

- 28 Recurenta solicită Curții:
- anularea hotărârii atacate;
  - anularea deciziei în litigiu;
  - pronunțarea cu privire la quantumul care trebuie să îi fie acordat cu titlu de cheltuieli de procedură, potrivit legii, și
  - obligarea Parlamentului la plata cheltuielilor de judecată.
- 29 Parlamentul solicită respingerea recursului și solicită Curții obligarea recurenței la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

- 30 În susținerea recursului, recurenta invocă două motive, regrupate într-o secțiune unică intitulată „Încălcarea de către Tribunal a dreptului Uniunii – eroare de drept și eroare de calificare a naturii juridice a faptelor – eroare vădită de apreciere”. Mai precis, recurenta reproșează Tribunalului că a săvârșit două „erori vădite de apreciere” în cadrul analizei atât a celui de al doilea, cât și a celui de al treilea motiv invocate în primă instanță, erori care ar fi avut „consecințe asupra calificării juridice pe

care Tribunalul [a atribuit-o] afirmațiilor cu privire la care s-a efectuat urmărirea și contextului lor” și ar fi determinat neaplicarea, în mod eronat, a dispozițiilor articolelor 8 și 9 din protocol în favoarea recurentei.

Cu privire la primul motiv

Argumentația părților

- 31 Prin intermediul primului său motiv, recurenta, referindu-se la punctele 47 și 52-54 din hotărârea atacată, reproșează Tribunalului că nu a considerat tweetul în litigiu ca fiind o opinie exprimată în exercitarea funcțiilor sale parlamentare. În susținerea acestui motiv, recurenta invocă trei argumente.
- 32 În primul rând, Tribunalul ar fi constatat în mod eronat că evenimentul comentat în tweetul în litigiu, ca urmare a localizării sale geografice în Franța, nu face parte dintre subiectele de interes ale unui deputat european, deși fiecare deputat este un reprezentant ales al țării sale, îi reprezintă pe alegătorii săi și trebuie să mențină în timpul mandatului său o legătură necesară cu aceștia, evocând în special fapte care îi interesează sau îi privesc.
- 33 În al doilea rând, Tribunalul ar fi considerat în mod eronat că o opinie constituie în mod necesar o luare de poziție generală, care exclude orice referire la un eveniment precis. Potrivit recurentei, această constatare este contrară atât Comunicării nr. 11/2003, în special principiului său nr. 2, cât și Legii din 29 iulie 1881, în temeiul căreia tweetul în litigiu ar fi considerat o opinie. În sfârșit, recurenta invocă Hotărârea din 8 octombrie 2009, Brunet-Lecomte și Tanant împotriva Franței (CE:ECHR:2009:1008JUD001266206), în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului ar fi declarat că o afirmație injurioasă sau defăimătoare poate deveni un element al dezbaterii politice și poate fi protejată în temeiul dreptului fundamental pe care îl constituie libertatea de exprimare, atunci când există un interes general în dezbaterile acestea.
- 34 În al treilea rând, Tribunalul ar fi considerat în mod eronat că faptul că un parlamentar pune accentul pe un comportament contrar legii franceze nu este un subiect de actualitate curentă. În această privință, recurenta arată, pe de o parte, că purtarea vălului integral în spațiul public, ca manifestare exterioară a apartenenței la Islam, este un „subiect de interes general care privește atât viața publică, cât și drepturile femeilor”. Pe de altă parte, Tribunalul ar fi trebuit să aplice jurisprudența consacrată în Hotărârea din 6 septembrie 2011, Patriciello (C-163/10, EU:C:2011:543), în temeiul căreia, pentru a refuza ridicarea imunității parlamentare a unui deputat, ar fi necesar să se verifice dacă acesta a intervenit în interesul general al alegătorilor săi, în cadrul activităților sale politice.
- 35 Parlamentul, la rândul său, consideră că aceste trei argumente se întemeiază pe o interpretare eronată a hotărârii atacate și că, prin urmare, primul motiv trebuie respins ca nefondat.

Aprecierea Curții

- 36 Prin intermediul primului său motiv, recurenta reproșează în esență Tribunalului că a încălcat articolul 8 din protocol atunci când a statuat că tweetul în litigiu nu era o opinie exprimată în cadrul exercitării funcțiilor sale parlamentare, în sensul acestei dispoziții.
- 37 În această privință, trebuie amintit, în primul rând, că articolul 8 din protocol constituie o dispoziție specială care urmărește protecția libertății de exprimare și a independenței deputaților europeni, astfel încât se opune oricărei proceduri judiciare cu privire la opiniile și la voturile exprimate de acești deputați în cadrul exercitării funcțiilor parlamentare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 septembrie 2011, Patriciello, C-163/10, EU:C:2011:543, punctul 26 și jurisprudența citată).

- 38 În al doilea rând, articolul 8 din protocol, având în vedere obiectivul și modul său de redactare, care se referă în mod expres la opiniile și la voturile exprimate de deputații europeni, are în esență vocația de a se aplica declarațiilor efectuate de aceștia din urmă chiar în incinta Parlamentului. Cu toate acestea, nu este exclus ca o declarație efectuată de un deputat în afara acestei incinte să poată constitui o opinie exprimată în cadrul exercitării funcțiilor sale parlamentare, existența unei asemenea opinii nedepinzând de locul în care a fost exprimată, ci de natura și de conținutul său. Noțiunea de „opinie”, în sensul acestei dispoziții, trebuie înțeleasă, așadar, în sens larg, ca înglobând afirmațiile sau declarațiile care, prin conținutul lor, corespund unor aserțiuni care constituie aprecieri subiective (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 septembrie 2011, Patriciello, C-163/10, EU:C:2011:543, punctele 29, 30 și 32).
- 39 În al treilea rând, din moment ce imunitatea prevăzută la articolul 8 din protocol poate să împiedice definitiv autoritățile judiciare și instanțele naționale să își exercite competențele respective în materie de urmărire și de sancționare a infracțiunilor și, în mod corelativ, să priveze persoanele prejudiciate de aceste opinii de accesul la justiție, inclusiv, dacă este cazul, pentru a obține în fața instanțelor civile repararea prejudiciului suferit, legătura necesară dintre opinia exprimată de deputat și funcțiile parlamentare ale acestuia trebuie să fie directă și să se impună cu evidență (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 septembrie 2011, Patriciello, C-163/10, EU:C:2011:543, punctele 33-35).
- 40 În al patrulea rând, spre deosebire de inviolabilitatea parlamentară prevăzută la articolul 9 primul paragraf litera (a) din protocol, care depinde de dreptul național, întinderea imunității prevăzute la articolul 8 din protocol trebuie stabilită, în lipsa unei trimiteri la legislațiile naționale, exclusiv pe baza dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 septembrie 2011, Patriciello, C-163/10, EU:C:2011:543, punctul 25).
- 41 În speță, în ceea ce privește primul argument invocat în susținerea primului motiv, este necesar să se constate, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctele 63-61 din concluziile sale, că, contrar celor susținute de recurentă, Tribunalul nu a afirmat că pretinsul eveniment comentat în tweetul în litigiu, ca urmare a localizării sale geografice în Franța, nu făcea parte dintre subiectele de interes ale unui deputat european. Acesta nu a exclus nici posibilitatea ca evenimente care pot fi asociate cu problematici legate de islamism și de atingerea adusă drepturilor femeilor să poată constitui probleme care țin de interesul general. Tribunalul a statuat în esență, la punctul 53 din hotărârea atacată, că tweetul în litigiu, din moment ce exprima mai curând o intenție de a pune accentul pe un comportament contrar legii franceze decât o preocupare de a apăra drepturile femeilor, nu putea fi asimilat unei luări de poziție mai generale pe subiecte de actualitate curentă sau tratate de Parlament.
- 42 Rezultă că primul argument invocat în susținerea primului motiv rezultă dintr-o interpretare eronată a hotărârii atacate și trebuie înlăturat.
- 43 În ceea ce privește al doilea argument invocat în susținerea primului motiv, trebuie să se constate, în primul rând, astfel cum arătat domnul avocat general la punctele 64 și 65 din concluziile sale, că Tribunalul nu a limitat, la punctul 46 din hotărârea atacată, noțiunea de „opinie”, în sensul articolului 8 din protocol, la luări de poziție generale, care exclud orice referire la un eveniment precis. Dimpotrivă, Tribunalul, invocând jurisprudența Curții cu privire la noțiunea de „opinie”, a amintit că noțiunea menționată trebuie înțeleasă într-un sens larg ca înglobând afirmațiile sau declarațiile care, prin conținutul lor, corespund unor aserțiuni care constituie aprecieri subiective. Tribunalul nu a restrâns, așadar, în mod nejustificat aceeași noțiune, ci s-a limitat să constate, la finalul analizei sale, lipsa unei legături directe, care să se impună cu evidență, între tweetul în litigiu și funcțiile parlamentare ale recurente.
- 44 În al doilea rând, Comunicarea nr. 11/2003 invocată de recurentă, fără a aduce atingere caracterului său juridic neobligatoriu, se limitează să precizeze, la principiul său nr. 2, că sunt considerate expresii ale unor opinii care intră în sfera activității politice a deputatului, astfel încât imunitatea nu este ridicată, manifestările, chiar de la tribuna rezervată publicului a unui parlament național, în cadrul

reuniunilor publice, în publicații politice, în presă, într-o carte, la televiziune, prin semnarea unui tract politic și chiar în instanță, fără a se pronunța însă cu privire la condițiile necesare pentru ca aceste opinii să intre în mod specific sub incidența articolului 8 din protocol, în calitate de opinii sau voturi exprimate de deputați în cadrul exercitării funcțiilor lor parlamentare. Niciun element din această comunicare nu poate, așadar, să fie invocat împotriva concluziei Tribunalului potrivit căreia tweetul în litigiu nu intra în sfera exercitării funcțiilor parlamentare ale recurente, în sensul articolului 8 din protocol, astfel cum a fost interpretat în special prin Hotărârea din 6 septembrie 2011, Patriciello (C-163/10, EU:C:2011:543, punctele 32-35).

- 45 În al treilea rând, din moment ce, astfel cum s-a amintit la punctul 40 din prezenta hotărâre, întinderea imunității prevăzute la articolul 8 din protocol trebuie stabilită doar în temeiul dreptului Uniunii, argumentul recurente fondat pe Legea din 29 iulie 1881 este lipsit de relevanță și trebuie respins ca inoperant.
- 46 În al patrulea rând, este de asemenea lipsită de relevanță Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 8 octombrie 2009, Brunet-Lecomte și Tanant împotriva Franței (CE:ECHR:2009:1008JUD001266206), invocată de recurentă în acest context. Este suficient să se constate că această hotărâre nu privește aspectul dacă o declarație constituie o opinie exprimată de un parlamentar în cadrul exercitării funcțiilor sale, ci privește, astfel cum arată recurenta însăși, posibilitatea de a considera că o afirmație defăimătoare este protejată în temeiul dreptului fundamental la libertatea de exprimare.
- 47 În ceea ce privește al treilea argument invocat în susținerea primului motiv, trebuie arătat că, contrar celor susținute de recurentă, Tribunalul nu a constatat că faptul că un deputat pune accentul pe un comportament contrar unei legi naționale nu este un subiect de actualitate curentă. Astfel, la punctul 53 din hotărârea atacată, Tribunalul s-a limitat să constate că tweetul în litigiu părea să reflecte mai curând o intenție de a pune accentul pe un comportament contrar unei legi franceze decât o preocupare de a apăra drepturile femeilor, astfel încât faptul că recurenta este membră supleantă a Comisiei pentru drepturile femeilor și egalitatea de gen a Parlamentului nu poate permite asocierea tweetului în litigiu cu funcțiile parlamentare ale acesteia.
- 48 Rezultă că primul motiv, întemeiat pe încălcarea de către Tribunal a articolului 8 din protocol, trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea motiv

Argumentația părților

- 49 Prin intermediul celui de al doilea motiv formulat, recurenta, făcând trimitere la punctele 61, 62, 96, 100 și 101 din hotărârea atacată, reproșează în esență Tribunalului că a confirmat decizia în litigiu statuând în mod eronat că erau îndeplinite condițiile necesare pentru ridicarea imunității sale parlamentare. În susținerea acestui motiv, recurenta invocă trei argumente.
- 50 În primul rând, Tribunalul ar fi constatat în mod eronat că nu revine Parlamentului sarcina de a verifica dacă sunt dovedite faptele reproșate deputatului cu privire la care se solicită ridicarea imunității parlamentare, chiar dacă Parlamentul a examinat și a recunoscut aceste fapte.
- 51 În al doilea rând, Tribunalul nu ar fi dedus consecințele juridice corecte din articolul 42 din Legea din 29 iulie 1881, care, întrucât stabilește o „răspundere în cascadă”, ar permite autorităților naționale competente să îl urmărească pe adevăratul autor al tweetului în litigiu, în speță pe asistentul recurente.

- 52 În al treilea rând, la punctul 101 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi dedus din ordonanța de trimitere în fața tribunal correctionnel (Tribunalul Corecțional), menționată la punctul 14 din prezenta hotărâre, consecința juridică inversă celei pe care ar fi trebuit să o deducă, dat fiind că recurenta nu ar fi fost autoarea tweetului în litigiu și l-ar fi retras de îndată ce a avut cunoștință de acesta, ceea ce ar dovedi că nu a avut intenția să săvârșească o infracțiune. Pe de altă parte, faptul că recurenta a fost singura persoană trimisă în fața unui tribunal correctionnel (Tribunal Corecțional), în timp ce veritabilul autor al tweetului în litigiu a beneficiat de prescripția acțiunii, ar exprima „înverșunarea unui magistrat” în privința sa și ar revela o „intenție de a-i cauza prejudicii pe plan politic, comportament care caracterizează *fumus persecutionis*”.
- 53 Parlamentul apreciază că al doilea motiv este inadmisibil, întrucât cele trei argumente invocate în susținerea sa nu îndeplinesc nici cerințele care decurg din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, din articolul 168 alineatul (1) litera (d) și din articolul 169 din Regulamentul de procedură al Curții, precum și din jurisprudența Curții referitoare la identificarea erorilor Tribunalului care pot fi invocate în susținerea unui recurs, nici condițiile în care erorile de apreciere a elementelor de probă pot fi supuse controlului Curții în cadrul unui recurs. Parlamentul se întemeiază în special pe Ordonanța din 27 iunie 2013 (Concal/Comisia, C-570/12 P, nepublicată, EU:C:2013:440, punctul 13), și pe Ordonanța din 16 septembrie 2010, Dominio de la Vega/OAPI (C-459/09 P, nepublicată, EU:C:2010:533, punctul 44).

Aprecierea Curții

- 54 Prin intermediul celui de al doilea motiv, recurenta reproșează în esență Tribunalului că a încălcat articolul 9 din protocol atunci când a confirmat decizia în litigiu.
- 55 Este necesar să se arate, cu titlu introductiv, că argumentația prezentată în susținerea celui de al doilea motiv identifică în suficientă măsură erorile pe care recurenta le reproșează Tribunalului, astfel încât, contrar celor susținute de Parlament, acest motiv nu trebuie respins de la bun început ca inadmisibil.
- 56 În ceea ce privește examinarea acestui motiv pe fond, trebuie amintit că, deși articolul 9 din protocol prevede, la primul paragraf litera (a), că, pe durata sesiunilor Parlamentului, membrii acestuia beneficiază, pe teritoriul național, de imunitățile recunoscute membrilor parlamentului propriei țări, același articol precizează, la al treilea paragraf, că Parlamentul poate decide să ridice imunitatea unuia dintre membrii săi.
- 57 În ceea ce privește primul argument invocat în susținerea celui de al doilea motiv, este necesar să se arate că Tribunalul a constatat în mod întemeiat, la punctele 61, 62 și 96 din hotărârea atacată, că aspectul privind îndeplinirea condițiilor pentru ridicarea imunității parlamentare, în temeiul articolului 9 din protocol, la momentul la care se formulează cererea, este distinct de cel care constă în a stabili dacă faptele reproșate deputatului vizat sunt dovedite, acest aspect fiind de competența autorităților statului membru.
- 58 Deși este adevărat că, astfel cum a constatat Tribunalul la punctul 100 din hotărârea atacată, Parlamentul a recunoscut, în decizia în litigiu, că recurenta nu era autoarea tweetului în litigiu și că l-a șters de îndată ce a avut cunoștință de acesta, constatarea respectivă nu urmărea decât să expună faptele aduse la cunoștința sa în susținerea cererii de ridicare a imunității parlamentare a recurente și nu poate fi nicidecum asimilată unei aprecieri a răspunderii recurente pentru eventuala utilizare a contului său Twitter de către asistentul său, susceptibilă, dacă este cazul, să conducă Parlamentul la refuzul de a ridica imunitatea parlamentară a acesteia, în temeiul articolului 9 din protocol. Așadar, fără a săvârși o eroare de drept, Tribunalul a considerat această împrejurare lipsită de incidență asupra legalității deciziei în litigiu.

- 59 În ceea ce privește al doilea argument invocat în susținerea celui de al doilea motiv, prin care recurenta reproșează Tribunalului că nu a dedus consecințele juridice adecvate din articolul 42 din Legea din 29 iulie 1881, trebuie să se constate că nu revenea nici Parlamentului, cu ocazia adoptării deciziei în litigiu, nici Tribunalului, cu ocazia examinării legalității acesteia, sarcina de a aplica Legea din 29 iulie 1881. Acest argument este, așadar, inoperant.
- 60 În ceea ce privește al treilea argument, este suficient să se constate că acesta vizează punctul 101 din hotărârea atacată, care, astfel cum a arătat însuși Tribunalul, enunță un motiv neesențial față de cele care figurează la punctele 99 și 100 din această hotărâre. Or, pe de o parte, recurenta nu contestă punctul 99 din hotărârea menționată și, pe de altă parte, punctul 100 din aceasta, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 58 din prezenta hotărâre, nu este afectat de nicio eroare de drept. În aceste condiții, acest argument trebuie respins ca inoperant (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 mai 2018, Azoulay și alții/Parlamentul, C-390/17 P, EU:C:2018:347, punctul 29).
- 61 Rezultă că al doilea motiv trebuie respins ca fiind în parte nefondat și în parte inoperant.
- 62 Din tot ceea ce precedă rezultă că prezentul recurs trebuie respins.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 63 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acest regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Parlamentul a solicitat obligarea recurenteii la plata cheltuielilor de judecată, iar recurenta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată aferente prezentului recurs.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) O obligă pe doamna Mylène Troszczyński la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături